

Мо Јен

ЗИД КОЈИ ЈЕ УМЕО ДА ПЕВА

Родио сам се у оном сеоцету што лежи на југоисточном ободу Североисточног Гаомија. Неколико десетина сеоских породица и неколико десетина земљаних кућерака с тршчаним крововима разбацано је у загрљај реке Ђијао. Село је, иако мало, имало широки прапорни друм, дуж којег су, раштркане с обе стране расле софоре, жалосне врбе, чемпреси, кинеске каталпе, и још по које чудно дрво чије име нико не зна а које се са златастом јесени цело заодене жутим лишћем. Нека од тих дрвета покрај пута горостасна су и стара, док су нека, танана попут стабљика конопље, очигледно била тек недавно ижцигљале младице.

Километар и по низ широки и чудноватим дрвећем оивичен прапорни друм који води на исток, стиже се до краја села. С југоисточне стране пред очима ти пукне равница која се, чини се, протеже у недоглед. Изненадна промена призора зна да запањи човека. Прапорни друм остао је за нама, а стаза под ногама се неопажено преобразила у мрки каљави путељак, који се, узан и кривудава, успиње ка југозападу у бескрај. Дошавши до овог места човек просто мора да се осврне. А кад се осврнеш видиш да се врана која чучи на високом крсту католичке цркве потпуно кинеског стила, наред села, преобразила у нејасну црну мрљу и стопила с вечерњим пламеном залазећег сунца или млечно белим димом из кухињских оцака у рану зору. Можда ће се, баш у тренутку кад се будеш окренуо, са звоника просути усамљени звук звона који ће те дирнути. Сенке дрвећа играће на прапорном друму, и, ако се ту задесиш у пролеће, можда ћеш видети

чудновату појаву опадања лишћа: без дашка ветра, безброј златножутих листова један за другим ће падати на тло, међусобно се сударајући, шушкетајући, док ће се кокошке и пси који крстаре друмом, разбежати у паници, као да се плаше да би могли главу изгубити.

Уколико овде застанеш у лето, неће ти бити друге до да наставиш кривудавам каљавим путељком што води на југозапад. Црна глина је лети лепљива па ћеш, ако се изујеш и бос наставиш даље, уживати газећи по дрхтавој површини, док ће се линије на твојим стопалима јасно утискивати у њу. Не треба, међутим, да бринеш да ћеш се заглибити. Ако ископаш грумен ове црне глине па га стиснеш руком из све снаге, схватићеш колико је драгоцен. Сваки пут кад рукама гњечим ову глину, сетим се пластелина од ког деца праве псиће и кокице а који се у радњама веома скупо продаје. Та глина је попут теста замешеног са сојиним уљем деведесет девет пута. Преци су од вајкада користили овдашњу црну глину. Дрвеним чекићем би по њој тукли неколико десетина пута док не постане глатка попут црног масла, а потом би од ње правили грнчарију, цигле и црепове, који су, кад се изваде из грнчарске фуруне, изгледали као да су глазирани, иако то нису били. Таква грнчарија, цигле и црепови прави су драгуљи. Кад прстима по њима куцнеш зачујеш јасан и мелодичан звук.

Даље напред ћеш, уколико се овде будеш обрео с пролећа, наићи на зелену травнату мочвару разастрту попут прелепог ћилима прошараног разнобојним сићушним цветовима. Плаветнило неба ће те завести уз ритмичну песму птица која лелуја у ваздуху. Птица шарених леђа и црвеног трбуха која личи на препелицу, мада то није, гегаће се путем док ће за њом трчкарати неколико тек испилелих птића. С времена на време моћи ћеш да видиш зеленкастожута дивљега зеца како у скоковима протрчава испред тебе. Добра је забава појурити за њим, али се немој заваравати да ћеш га сустићи. Онај ћорави кер пргаве нарави старога Мена у стању је да сустигне дивљега зеца, и то нарочито зими, на пољани, по могућству покривеној снегом, када зец нема куд да утекне.

Испред се налази једна бара. Та такозвана бара, у ствари је улегнуће у равници. Како је настало то улегнуће и шта се десило са муљем из њега, нико не зна, вероватно нико и не жели да зна. У травнатој мочвари налази се безброј бара, већих и мањих, које су у лето испуњене водом жућкасте боје. Све те баре, без обзира колико велике, биле су савршено округлог облика, а немоћ човека

да одгонетне зашто је то тако претвара се у бујицу мисли. Претпрошлог лета довео сам једну пријатељицу да их види. Тек је била пала обилна киша па су нам се ногавице оквасиле кишницом са травки. Вода је у барама била помало мутна, док би мехурови што су се низали са дна прскали чим дотакну површину. Из бара се ширио слаткасто-опори мирис рибе. У неким од њих растао је густиш сочивице па се површина воде није могла назрети. У неким су расли локвањи углачано зелених листова прилепљених уз воду, с покојим пупољком или цветом који је штрчао из лишћа и који је деловао као да је вештачки, али ја знам да је засигурно самоникао, да је дивљи а не људском руком засађен. Док стојиш поред баре сличне овој у сумагличастој ноћи обасјаној месечином и посматраш те, као од жада исклесане цветове који чудновато светлуцају, симболика и алузije спонтано ти се рађају. Све је то особито дубоко, тишина која те окружује, слапови месечевих зрака и цврчање инсеката наведу те да се сетиш јапанске хаику песме која каже: „Глас цврчка је уткан у стене.” Да ли је звук врста силе или врста материје? Ако се може „уткати” у магнетни диск, зашто не би могао у стену? Звукови равнице проткали су моје мисли, па их се стално изнова сећам, изнова их чујем.

Док стојим на обали баре и пажљиво слушам ћућорење птица и цврчање инсеката, коса лепе жене трепери опчињујућим сјајем, а са њеног тела шири се мирис меда. Наједном се из оближње баре зачује влажни крекет жаба, док се њихов мирис, у обиљу разасутог месечевог светла, као језа лепи за нашу кожу. Као да су се све жабе Североисточног Гаомија окупиле у овој бари од неких пола муа,¹ па се ни делић њене површине не може назрети од свих тих слојева жаба које се мешкоље и крекећу на месечини, и њихових белих мехурова на образима. Месец и жабе су се помешали, звук је првобитно једна целина – природа припада човеку, човек је део природе. Људи се на Тјиенанмену састају, док жабе у барској води већају.

Но хајде да се ми вратимо на пут. Онај жути прапорни друм давно смо већ оставили за собом. Дуж овог црног путељка од иловаче изникло је мноштво гранчица, а стазице, као трагови безбројних змијурина које су овуда бесциљно пузале, замршене леже на пољани. Не мораш да бираш, јер су све оне међусобно повезане, јер сваки од ових путељака води ка неком чудноватом

1 Му – традиционална кинеска мера за површину која износи 6,667 јутара. (прим. прев.)

пределу. Баре јесу предели. Жабље баре, змијске баре, ракове баре, водомарове баре, баре сочивице, баре локвања, баре трске, баре оријенталног трскота. Баре која пене и оне које не пене. Баре које немају легенде и оне које их имају.

Приповеда се да је у време цара Ђијађинга из династије Минг један дечак, који је локалном велепоседнику чувао краве, чучећи међ' бусеновима гвајакане и обављајући извесну ствар, зачуо гласове двојице мушкараца који су допирали с барске обале. Садржај тог разговора био је, отприлике, следећи: ова бара драгоцену је место фенгшуија, из ње, у поноћном часу на површину израња пупољак белог лотоса зачуђујуће величине. Уколико искористиш прилику да, у тренутку кад се овај лотос отвара, у њега убациш урну са пепелом предака, обезбедићеш својим потомцима положај *џуанџуена*.¹ Како је малени кравар био оштроуман, схвати да је реч о двојици варвара с југа који се добро разумеју у *фенџуји*. Он у себи овако размишљао: ја чувам краве другоме, ни једно једино слово не знам, мени се не смеши светла будућност. Али, кад бих имао сина *џуанџуена*, и моје би се име због њега прочуло, што би било итекако лепо. Ја сада додуше још увек ни жену немам, али ћу је кад тад имати. И тако, мали кравар оде и откопа кости својих родитеља па их, заједно са костима деде и бабе, спали и усу у један сломљени ћуп. Одабра он вече пуно месечине па чекаше чучећи у жбуновима гвајакане на обали баре. Тачно у поноћ, из средишта баре уистину изрони снежно бели пупољак лотоса већи од телеће главе, који одмах потом поче лагано да се отвара. На шта су те огромне латице под светлошћу месеца личиле, то препуштам вама да сами замислите. Када се цвет у потпуности отворио достигао је величину ковачевог наковња, а опојни мирис који се из њега ширио угушио је дивље травке што су расле на барској обали. Кравар се, као омађијан придигао држећи у рукама ћуп с пепелом предака, а потом је, пажљиво нанишанивши, зафрљачио ћуп равно у срце тог цвета, и наравно, погодио. Мирис се још неко време ширио свом силином, а онда поче да слаби и нестаје. Најзад, и оне латице почеше да се затварају па кад се вратише у положај у ком су изрониле из воде полако потонуше. Кравару се, пошто је обавио све што треба на обали баре, учини да све то сања. На небу је уздигнут висио сјајни Месец, вода у бари била је глатка попут огледала, тишина је господарила и само је из даљине допирао зов дивље гуске, као да говори у сну.

¹ *Џуанџуен* – титула коју је добијао најуспешнији кандидат на царским испитима државног нивоа у време феудалне Кине. (прим. прев.)

После тога мали кравар продужи с чувањем крава, а како се све наставило по старом, ова ствар је, полако, ишчилела из његовог сећања. Једнога дана, крај баре се поново створише она двојица јужњака. Један од њих огорчено удари ногом о земљу и уздахну: „Готови смо, неко нас је предухитрио.” Опазивши бес и мржњу на лицима ове двојице, кравар потајно осети понос, па, правећи се као да с тим нема никакве везе, приђе им и запита их: „Господо, шта ви овде радите? Шта то држите у наручју?” Она двојица најпре спустише главе да погледају урне са пепелом предака, а потом их подигоше и осмотрише кравара погледом оштрим попут сечива. Касније су ова двојица са југа довела две лепотице које су пошто пото желели да поклоне кравару за жене. Свима је ова ствар била несхватљива, осим маленом кравару коме је све било потпуно јасно. Што се, међутим, поклоњених лепотица тиче, било би их узалудно одбити, те их он прихвати, као и кућу коју су му она два јужњака помогла да сагради. После неколико година, обе жене затруднеше. Једнога дана, искористивши краварево одсуство од куће, два јужњака одведоше жене. Кад се вратио кући и увидео да му нема жена, кравар окупи сељане, па узјавивши коња крену у потеру за њима. Кад их је сустигао он им не даде да наставе даље, али како ни двојица јужњака нису попуштала, те пошто се свако од њих чврсто држао свога става, тамошњи велможа је, на послетку, морао да посредује у постизању договора. Једну жену су тако одвели јужњаци, а другу је задржао кравар. После пола године, и једна и друга жена родише синове. Кад су порасли, синови се истицаше несвакидашњом памећу. Учили су с таквом лакоћом као да мажу маслац на хлеб, док су се учитељи један за другим смењивали као на вртешци. За десетак и нешто година, обојица напредоваше од *дунішеніа* до *сјуцаија*, затим од *сјуцаија* до *ђурена*, да би се касније запутили у Пекинг да полагају за *ђиншија*.¹ Онај са југа, укрцавши се на крму брода што је пловиио ка северу, истаче једну дрску заставу, на којој је било изведено: „Први *џуанђуен*, Дунг Мејзан, плаши се само старијега брата Сјао Лантијена из Гаомија.” Кад је испит почео, расписаше се они нашироко и надугачко, и испунише папир бисерима. Чиновник задужен за надгледање

1 *Дунішені*, *сјуцаи*, *ђурен* и *ђинши* називи су титула које су учењаци добијали полагањем царских испита у феудалној Кини. *Дунішені* је учењак без дипломе; *сјуцаи* је титула коју је добијао најуспешнији кандидат на испитима окружног нивоа; *ђурен* је титула за најуспешнијег кандидата на испитима провинцијског нивоа, док је *ђинши* најуспешнији кандидат на највишем, државном нивоу царских испита, (прим.прев.)

испита имао је муке да утврди ко је бољи а ко лошији, па не знајући како би другачије, он реши да површном проценом или тачно опипавањем записа у камену под водом и другим методама одлучи ко је од њих двојице бољи. Приликом опипавања записа под водом, Дунг Мејзан се послужи лукавством, узео мало блата па њиме прекри вршак слова „р” у фрази „небески мир”, због чега његов старији полубрат руком напиша „небески мии”, те стога Дунг Мејзан постате *џуанџуен*, док Лантијен беше приморан да се задовољи звањем *банијена*...¹ Има и других верзија ове легенде, али је оквирна прича мање или више та.

Ако у потпуности одустанеш од пута, без обзира на то да ли су ти под ногама бусенови траве или говеђа балеге, немој се бринути да ћеш нагазити светлуцава птичија јаја у гнездима или пак живе птиће. Немој стрепети да ће твоје нежне чланке избости бодље јежева, нити да ће цветови офарбати твоју чисту одећу. Немој страховати да ће ти од мириса златне америчке соце сузе наврети на очи. Кренимо, усправног става, ка оном лепом, усамљеном брежуљку у правцу југозапада. Када, неколико сати касније, будемо стајали на високом насипу Мастиљаве реке обраслом мирисним травкама и расцветалом у безброј цветова, прелепа легенда о срећном малом кравару биће нам већ у нишама сећања, а неки други малецни козар с речног насипа, или пак више њих, зуриће у тебе широм отворених знатижељних очију. Ако међу њима случајно приметиш једноног младића коме се на лицу чита усамљеност, немој се, ни по коју цену, с њим задевати. То је праунук Великодланог Сјуа, најчувенијег одметника Североисточног Гаомија, његов директни потомак. Великодлани Сју је, својевремено, с командиром Осме пешадијске армије, Сју Шијоом који је шеснаест година крстарио Источним Шандунгом, одмеравао снаге у стрељаштву и борилачким вештинама. „И ја и ти се презивамо Сју, свет је премали за обојицу”, шеретска је реченица за коју се не зна који ју је од двојице Сјуа изговорио. И дан данас се преноси прича о њиховом борилачком надметању у овој травнатој мочвари, а ток преношења те приче је ток стварања легенде. Тај усамљени једноноги младић стоји на насипу и маше бичем шибалући коров око себе, и сваким његовим замахом, висока трава полегне и отвори се један сасвим нови свет. Младићеве усне танке су попут оштрице ножа, нос високо уздигнут, образи упали, а очи као да су биле без беоњача. Ђијанг Ција, који је пре неколико

¹ *Банијен* – титула коју је у царској Кини добијао други по реду најуспешнији на царским испитима националног нивоа. (прим. прев.)

хиљада година чукао на обали реке Вei и пецао рибу, чучи сада крај Мaстиљaве реке, с црним бaмбусним шеширом нa глaви, огрнут црнoм рoгoзнoм кaбaницoм, с црнoм тршчaнoм кoшaрицoм зa рибу смeштeнoм изa сeбe, пoпут црнoг кaмeнa. Прeд oчимa му је мирнa рeкa, дивљe пaткe у рaстињу плићaкa трaгaју зa хрaнoм дoк дугoнoгa чaплъa стoји изa лeђa пaткe с oштрим кљунoм зaбијeним у пeрјe нa лeђимa. Блeснy муњa, зaрoптa грoм, црни oблaци кoји су сe кoвитлaли нaд глaвoм у трeну прeкришe јeднy стрaну нeбa, a крoпнe, грaфитнe кaпи кишe ужурбaнo зaбубњaшe пo пoвршини рeкe oстaвљaјући зa сoбoм бeзбрoј плихoвa. Кaрaш вeликi пoпут рaоникa упaдe у Ћијaнг Цијoву кoшaрицу зa рибу. Кoјих свe тo рибa имa у рeци? Змијoликoх мoрунa, мaчкoвa, шaрaнa, бeлих aмурa, јeгуљa. Чикoви сe нe рaчунaју у рибe, oни су сaмo хрaнa зa пaткe, људи њих нe јeду. „Љубичaстa кoрa лубeницe” тaкoђe нијe рибa, oнa сe прaћaкa нa свe стрaнe кaо кoмaд шaрeнoг стaклa. Мeкooклoпнa кoрњaчa, нарoчитo oнa пeтoкaнцaстa, мaгичнo је и дeмoнскo бићe, тe нeмa тoгa кo би сe њoј зaмeриo. У рeци пaк нajвишe имa рaкoвa и јeднe врстe мркoг шкaмпa кoји живи у трaви. И oвa је рeкa, бaш кaо и рeкa Ћијaо, мaјкa нaшeг Сeврoистoчнoг Гaoмијa. Рeкa Ћијaо, кoјa прoтичe изa сeлa, и Мaстиљaвa рeкa, кoјa тeчe испрeд њeгa, спaјaју сe кoд мeстa Сјeншуйкoузи удaљeнoм двaдeсeтaк килoмeтaрa нa истoк a пoтoм сe скупa сливaју у нeпрeглeднo плaвeтнo прoстрaнствo мoрa Бoхaи. Тaмo гдe имa рeкa, имa и мoстoвa. Мoст је изгрaђeн у првим дaнимa Рeпубликe, тaкo дa је сaдa вeћ биo климaв и oрoнуo. Нa мoсту је нeкaдa пaлa крв. Јeднa дeвoјчицa у црвeнoј oдeћи сeди нa мoсту, дoк јoј глaткe нoжицe oпуштeнo висe у прaвцу вoдe. Њeнe oчи пeвaју пeт стoтинa гoдинa стaру нaрoднy бaлaду. Њeнe су уснe чврстo стиснутe. Тo је јeднa oд мнoгих лeпих мутaвицa злoглaснoг плeмeнa Сун, јeднa oкoрeлa ћутљивицa, вeчнo стeгнутих дугих лeпих устaшaцa. Тe гoдинe дeвeт мутaвих сeстaрa је свoјим тeлимa нaпрaвилo висoкy пaгoду, нa чији врх је стaо њихoв млaђи брaт – јeдaн слaткoрeчиви дeчкић кoгa су чувaлe кaо зeницy oкa. Кaдa сe пoпeo нa висинy кoју су свoјим тeлимa нaпрaвилe њeгoвe сeстрe, oн је нaдaхнутo зaпeвao: „Брeсквини сe цвeтoви румeнe, дoк сe снeжни пупoљци лoтoсa, зaбeлe к'o мoјe бaкe кoсa...” И oвa је пeсмa истoвeтнo утиснутa у oчи њeгoвих стaријих сeстaрa. Свaки пут кaдa сe зaглeдaм у тe прeлeпe лeдeнe oчи сeстaрa из кyћe Сун, зaчужeм блискy ми пeсмy кoју је пeвao тaј млaдић љупкoг изглeдa. Тa пeсмa пoнирe у бујнe груди њeгoвих сeстaрa, прeтвaрa сe у млeкo и хрaни пoдмлaдaк блeдих лицa.

Небројено много је прича о догађајима који су се десили на овом трошном каменом мостићу. Већина књига на овом свету написана је на папиру, мада има и оних које су урезане на бамбусне свитке, али постоји једна велика књига о Североисточном Гаомију, која је утиснута у камен, која је исписана на мосту.

Кад прођеш мост, опет ћеш се наћи на насипу, исто онако романтичном и обраслом мирисном травом и мноштвом разнобојних дивљих цветова. Кад се попнеш и погледаш у правцу југа, видећеш како земља неочекивано промени боју: Хебеј је мрка равница, док је Хенан земља зеленкастожута. У јесен, на хиљаде *муа* сирка сазри у Хенану, попут крви, попут ватре, попут узвишених осећања. Крици голубова који сакупљају сиркова зрна наједном зазвуче као тужни женски јецаји. Али сада је већ ледена зима, земља чврсто спава покривена снегом, а под зрацима тек изронулог сунца испред тебе се простре бескрајно златасто стакло. Мноштво људи који су се, чини се, од раније знали, ујурбано ради нешто на снегу, као да су из земље изникли. То је та чувена „снежна пијаца” Североисточног Гаомија. „Снежна пијаца” јесте пијаца на снегу. Трговина и прославе на снегу ритуали су у којима се речи прећуте, а један испуштени глас може те увалити у невољу. На хиљаде мештана Североисточног округа, кад дође зима, с нестрпљањем ишчекује први снег, па чим се земља забели, они излазе из својих кућа и окупљају се на оном чудноватом брдашцу од око триста *муа* површине које лежи јужно од Мастиљаве реке. Прича се да је ову узвишицу пре неколико стотина година поседовала породица старог Суна, али је она сада била у власништву села. Говори се и да су главешине Североисточног Гаомија намеравале да ово узвишење претворе у такозвану развојну зону, али да је та сулуда идеја наишла на оштри отпор сељана. Дрвене кочеве којима је била означена та земља уништавали су неколико десетина пута, а у двориште општинског начелника сваке вечери убациване су читаве приколице цигала и шута.

С коликом се само сетом сећам призора када сам први пут с дедом ишао на „снежну пијацу”. Тамо ти је дозвољено да гледаш, можеш покретима руку да објашњаваш, све своје мисли усредредиш да упијеш то искуство, али никако не смеш да отвориш уста и проговориш. Шта ће се десити ако проговориш? Сви ми то јако добро знамо. На „снежној пијаци” продаје се све и свашта, али је највише рогозних сандала и различитих врста јела. „Снежном пијацом” господари мирис јела: мирис пржених ваљушака, мекика,

печене свињетине, мирис дивљег зеца на жару... Све до једне, жене широким рукавима прекривају уста, што делује као да желе да се заштите од налета леденог ветра, а у ствари то раде да би спречиле речи да исцуре. Сви ми се овде придржавамо древног споразума: да ћемо ћутати. Њиме је човек сам себе ограничио, али је, истовремено и сам себи поставио изазов. Главни јунак чувеног совјетског романа *Како се калио челик*, Павел Корчагин, престао је да пуши оног тренутка када је то сам себи обећао. Тако су и становници Североисточног Гаомија, престали да причају оног тренутка када су себи рекли да ће престати. За оне који су навикли да пуше, престанак је мучан, али је за оне који су навикли да причају, ћутање право задовољство. Оно што се ретко среће јесте то да се сви који овде дођу суздржавају од приче. Својим сам очима у прошлости виђао како су се разне врсте купопродаја на „снежној пијаци” чудновато брзо обављале баш зато што није било приче. Кад због ћутања све постане једноставно и директно, јасно ти је да је деведесет и девет посто свега што се на овом свету каже чиста глупост, која се може прећутати. Зачепи уста да би уштедео енергију и време за размишљање. Ћутање ће ти помоћи да сазнаш много више ствари. О бојама, о мирисима, о облицима. Између људи који ћуте влада складна атмосфера међусобног разумевања, ћутање омогућава људима да избегну претерану блискост и сукобе, ћутањем се између људи развуче једна тешка прозирна завеса, због чијег се присуства сви, напротив, много боље сећајулика свога саговорника. Када ћутиш можеш чути много више лепих звукова. Шармантни осмех жене која ћути више пријања за очи и душу, боље га разумеш. А можеш ти и да причаш ако желиш, само ће се, чим будеш уста отворио, безбројне очи упиљити у тебе, и ти нећеш знати куд би и шта би са собом. Када су сви који могу да говоре одлучили да то не чине, зашто би баш ти морао да причаш? Кажу да је ћутање народа застрашујући предзнак, јер док год људи углас дискутују и грде, за ово друштво још увек има наде. Оног тренутка кад се људи равнодушно ћутећи претворе у мутавце, овоме је друштву дошао крај. Прича се да је један странац дошао једном на „снежну пијаци” па је збуњено прокоментарисао: „Па јесте ли ви сви овде мутави?” Каква га је казна сустигла? То ти сам погоди.

Немој се овде дуго задржавати. О „снежној пијаци” причаћу ти поново у неком роману, веома детаљно. Молим те да сада обратиш пажњу на оног кера. Оног ћоравог кера што по снегу јурца за дивљим зецом. На почетку ове приче ја сам том керу већ уделио један атрибут: пргаве нарави. Пргав је зато што је слеп. Баш зато

што не види, он је напрасите нарави. Оно за чиме он јури у ствари је само мирис и звук дивљег зеца, али овај на крају крајева увек заврши у његовим чељустима. То ме нагна да се сетим романа *Парфем* немачког писца Сускинда, у коме је један чужац, захваљујући познавању мириса, овај свет много дубље разумео од других. Слепи јапански композитор Мијаги Мићио је написао: „Након што сам изгубио вид, предамном се распростро бесконачно сложен свет звукова, који је у потпуности испунио усамљеност насталу због одсуства контакта с бојом.” Овај геније чуо је чак и боју звукова, па је говорио да се звуци и боје не могу раздвајати, те да има белих, црних, црвених и жутих звукова. Можда постоји још неки геније који може чути мирисе звукова.

А да не идемо у мочвару на југозападу? Да не идемо ни у правцу североистока до места где се велика река улива у море а где се, на пешчаној обали, сместио плодородни виноград. Да не идемо ни у обилазак сваког понаособ оних већих и мањих сеоца што леже на територији Североисточног Гаомија? Велики казани за печење ракије, радионице за бојење тканине, стакленици за узгој пилића, старци који су тренирали орлове, старе ткаље, мајстори што су штавили кожу, места на којима се приповедало о духовима, и све друго што је чинило тамошњу прошлост, и даље постоји наталожено у стеновитим слојевима историје, и никуда неће побећи. Молим вас, погледајте, онај плаховити кер је ухватио дивљег зеца па га носи у зубима да га дарује свом господару, дуговечноме старцу Мену. Старац је имао већ деведесет и девет година. Његова осамљена кућа била је смештена на крајњем југоисточном ободу Североисточног Гаомија. Кад изађеш из његове куће и кренеш пар корака напред, наићи ћеш на један чудновати зид. С унутрашње стране тог зида се налази наше родно место, а са спољашње туђа земља.

Старац Мен је био високог стаса, и по свој прилици је у младости био мушкарац вредан зависти. Приче о њему и дан данас круже Североисточним Гаомијем. Мени је лично најдража прича о томе како је уловио духа. Кажу да је једном, журећи се назад са пијаце, он набасао на једног духа, женског духа, који је од њега захтевао да га понесе на леђима, што је он и учинио. Стигавши до села дух пожеле да сиђе, али се он на то није обазирао, па га на кркачи донесе све до своје куће. Спустивши га доле виде да је то... Овај усамљени старац је, у своје време, био коњушар једној личности веома звучног имена. Причало се и да је члан Комунистичке партије. Откад ја памтим те ствари, он је живео на месту удаљеном

од нашег села. Као дечак сам често јео зечетину или месо дивљачи које је он по некоме слао. За припремање дивљачи користио је једну коровску биљку црвене стабљике, па је укус меса био ненадмашан, попут пријатне музике, која и дан данас лежи склупчана на мојим уснама и мојим ушима. Но нико други није никада успео да пронађе ту травку. Пре неколико година, причали су старци из села, стари Мен је свуда унаоколо сакупио винске флаше, а на питање зашто ће му то он није одговарао. Напослетку се испоставило да је од тих старих и непотребних флаша наслагао зид којим је Североисточни Гаоми раздвојио од спољашњег света. Али, тек што је подигао двадесет метара тог зида, старац је, седнувши подно њега, спокојно издахнуо.

Овај зид саграђен је од неколико стотина хиљада винских флаша, чији су отвори, сви до једног, били окренути ка северу. Кад дуне северац, свака од тих неколико стотина хиљада флаша зазвиждала би посебним звуком, а сви заједно ти су се звуци претварали у мелодију која се до сада није чула. У ноћима кад је звиждукао северац, ми смо лежећи у постељи, слушали непредвидив, пунобојан звук из правца југоистока који је у нама изазивао помешана осећања. На очи су нам често навирале сузе, срца нам је испуњавало дубоко поштовање предака, страхопоштовање према природи, ишчекивање будућности, захвалност боговима.

Све друго можеш да заборавиш, али немој заборавити звук који овај зид ствара. Јер то је звук природе, то је хор духова и богова.

Зид који је умео да пева срушио се јуче, а десетине милиона изломљених стаклених флаша је светлуцајући под кишницом усамљеним сјајем, наставило да пева песму, која је, у поређењу с оном пређашњом, надахнутом, сада била само шапутање на киши. Оно што радује је да су и та надахнута песма и ово тихо шапутање натопили душе нас мештана Североисточног Гаомија, и да ће се преносити генерацијама.

Превела с кинеског
Ана Јовановић

(Напомена: Оригинал приповетке објављен је у *Sanwen xuankan*, новембра 2011. године.)